

VĂN HÓA, PHONG TỤC CỦA MIỀN BẮC TRONG NGÀY TẾT CỔ TRUYỀN

Việt Nam tự hào là một quốc gia giàu truyền thống văn hóa và các phong tục độc đáo. Trong đó, Tết Nguyên đán chính là một trong những hình thức mang đậm dấu ấn riêng của dân tộc. Điều đáng nói là văn hóa, phong tục của 3 miền trong ngày tết cổ truyền Việt Nam luôn có sự khác biệt từ ăn mặc, vui chơi, sinh hoạt, lễ hội... Dưới đây, chúng ta cùng tìm hiểu vài nét đặc biệt về văn hóa, phong tục trong ngày tết cổ truyền của miền Bắc..

Nhắc đến tết cổ truyền ở miền Bắc, người ta thường nghĩ ngay đến mâm cỗ truyền thống. Với người dân miền Bắc, mâm cỗ ngày tết phải có đầy đủ các món bánh chưng, gà luộc, chả giò, dưa hành và một số món phụ khác. Trong đó, bánh chưng được xem là biểu tượng của mâm cỗ ngày tết trong các gia đình người dân miền Bắc. Do bánh chưng được xem là biểu tượng, là linh hồn của mâm cỗ ngày tết, nên gói bánh chưng đã trở thành phong tục không thể thiếu của người dân miền Bắc vào dịp tết. Đây cũng được xem là hoạt động truyền thống mà nhiều người trông đợi mỗi dịp tết đến, xuân về. Tết đến, người miền Bắc thường nhắc nhau câu cửa miệng: “Thịt mỡ, dưa hành, câu đối đỏ/ Cây nêu, tràng pháo, bánh chưng xanh” và đó cũng là những thứ đặc trưng phải có trong ngày tết của mỗi gia đình. Mâm cỗ ngày tết của người dân miền Bắc không chỉ thể hiện nét đẹp truyền thống, mà còn thể hiện nét văn hóa bởi sự khơi gợi, đánh thức các giác quan của người thưởng thức.

Tết đến, xuân về là người người, nhà nhà ở miền Bắc đều chọn cho mình những cành đào tươi thắm để chưng trong nhà hoặc ngoài sân. Theo truyền thuyết từ xa xưa, tại một vùng quê hẻo lánh ở miền Bắc có một cây đào cổ thụ không biết đã mọc tự bao giờ trên núi cao. Một ngày nọ, tai ương ập đến ngôi làng này đúng vào dịp tết. Lúc ấy, trên cây đào bỗng xuất hiện hai vị thần bảo vệ và che chở dân làng vượt qua tai ương. Từ đó, cứ vào dịp tết đến là dân làng lại trưng hoa đào trong nhà với mong muốn hai vị thần sẽ xuất hiện che chở cho gia đình bình an trong năm mới. Điểm đặc biệt là hoa đào chỉ trồng được ở miền Bắc và thường nở đúng vào dịp Tết Nguyên đán. Bên cạnh truyền thuyết, nhiều người chọn chưng hoa đào vì nó có màu sắc rực rỡ, tượng trưng cho sự may mắn trong những ngày đầu năm mới. Đối với người dân miền Bắc, nếu như ngày tết mà trong nhà thiếu sắc hoa đào là thiếu hẳn cả một mùa xuân tươi thắm. Vì vậy, chỉ cần bạn đặt chân đến Hà Nội hay bất kỳ tỉnh, thành nào ở miền Bắc vào dịp tết đều thấy những cành đào quen thuộc.

Đối với người dân miền Bắc, ngoài mâm cỗ, cành đào, ngày tết trên bàn thờ nhất định phải có một mâm ngũ quả với nhiều loại quả khác nhau. Mâm ngũ quả của các gia đình miền Bắc thường không thể thiếu 3 loại quả chính là chuối, bưởi và quýt. Ngoài 3 loại quả nói trên, tùy theo vùng miền mà người ta chưng thêm các loại quả khác. Cùng với sự thay đổi theo thời gian, hiện mâm ngũ quả của các gia đình miền Bắc còn có các loại quả nhập khẩu như táo, nho, lê hay biển tấu theo sự cầu mong gia đình một năm sung túc mà có thêm sung, măng cầu... Mâm ngũ quả của các gia đình người dân miền Bắc là một trong những vật phẩm không thể thiếu trên bàn thờ tổ tiên, góp phần “hâm nóng” bầu không khí tết, làm cho tết ở mọi nhà như vui vẻ hẳn lên.

Tết của người dân miền Bắc bắt đầu từ ngày 23 tháng chạp âm lịch. Vào ngày này, mọi nhà đều sắm sửa lễ vật để tiễn ông Táo về trời. Lễ tiễn ông Táo bao giờ cũng đi kèm với nghi thức thả cá chép với ngụ ý cá hóa rồng đưa ông Táo về trời. Tiếp đó là các hoạt động dọn dẹp nhà cửa, mua sắm, gói bánh chưng. Giao thừa là khoảnh khắc mọi người trong gia đình đoàn tụ, quây quần bên nhau. Sau đó là những ngày người dân chúc tết, vui xuân với các lễ hội văn hóa truyền thống.

Loài hoa đặc trưng của Tết

